

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
ZESPÓŁ REALIZACJI
BADAŃ

29-35-69, 628-37-04

21-07-57, 628-90-17

UL. ŻURAWIA 4A, SKR.PT.24

00-503 W A R S Z A W A

TELEFAX: 29-40-89

BS/79/65/93

**WŁADZE LOKALNE, RADNI I URZĘDY
PRZED REFORMĄ ADMINISTRACJI TERENOWEJ W POLSCE**

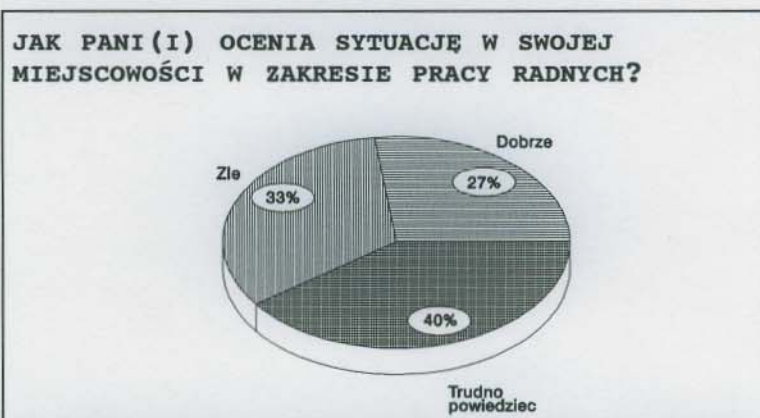
Komunikat z badań

Warszawa, czerwiec 1993 r.

UWAGA: Przedruk materiałów CBOS w całości lub w części oraz wykorzystanie danych empirycznych jest dozwolone wyłącznie z podaniem źródła.

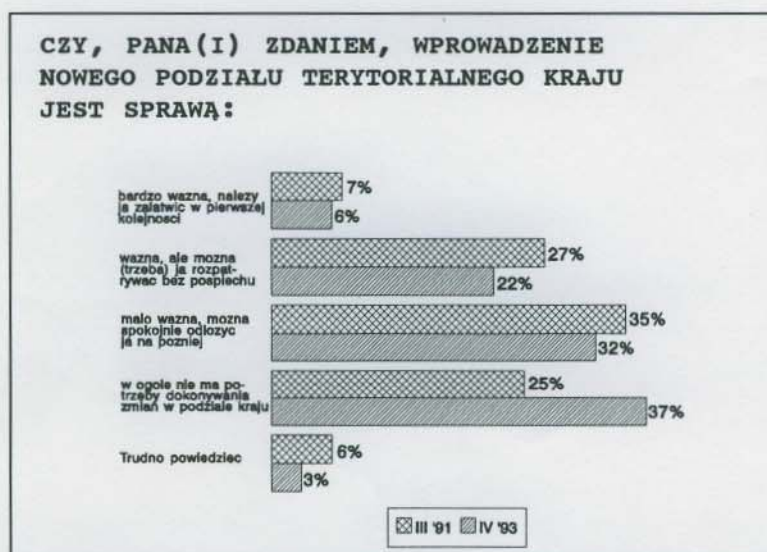
◆ Oceny władz lokalnych w ciągu ostatnich trzech lat bardzo się poprawiły. Lepiej niż w roku 1989 ocenia się efekty działalności władz oraz ich zaangażowanie w sprawy mieszkańców i miejscowości.

◆ Opinie o pracy radnych są podzielone. Dwie piąte ankietowanych nie potrafi ocenić działalności. Dużo lepiej znani i oceniani są radni w małych miejscowościach niż w dużych aglomeracjach miejskich.

◆ Oceniając pracę urzędów administracji terenowej pozytywnie wypowiedziano się przede wszystkim o sprawności urzędników i ich stosunku do petentów. Najlepiej oceniani są pracownicy urzędów gminnych, najgorzej - urzędów dzielnicowych.

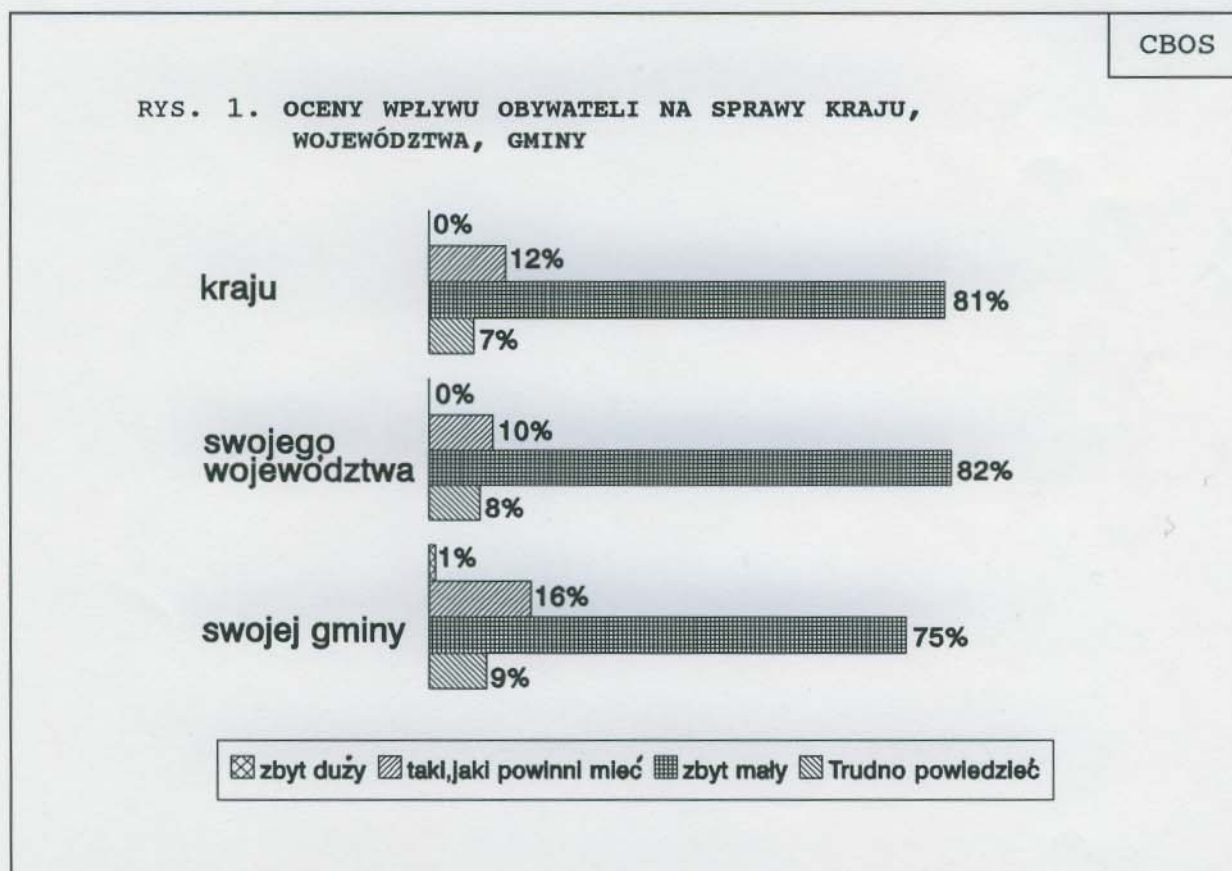
◆ Według opinii publicznej wprowadzenie zmian w podziale terytorialnym kraju nie jest zagadnieniem najistotniejszym, wymagającym szybkiego rozwiązania. Podobnie jak dwa lata wcześniej większość ankietowanych jest zdania, że w naszym kraju są kwestie istotniejsze niż reforma powiatowa.

Upłynęły trzy lata od wyborów do władz lokalnych i wprowadzenia w nasze życie publiczne demokratycznie wybranych samorządów. Planowana obecnie reforma administracji będzie obejmowała przede wszystkim administrację terenową. Poznanie opinii społeczeństwa o władzach lokalnych, funkcjonowaniu urzędów oraz stosunku do przygotowywanej reformy powiatowej było jednym z celów kwietniowego sondażu CBOS¹.

Ocena sposobu działania władz lokalnych

Uczestnictwo w życiu publicznym w znacznej mierze zależy od przekonania, że własna aktywność obywatelska ma sens, może przynieść realne i wymierne skutki. Respondenci zapytani, jak oceniają możliwości swojego wpływu na sprawy kraju, województwa i gminy, w przypadku każdego z tych wymiarów najczęściej wyrażali pogląd, że zbyt mało od nich zależy (rys. 1).

¹ Badanie "Sprawy Polski i Polaków" (9) przeprowadzono w dniach 17-26 kwietnia 1993 r. na 1452-osobowej reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców kraju.

Niewielka grupa osób uznających, że ich wpływ jest taki, jaki powinni mieć, częściej odnoszą to do spraw swojej gminy niż do spraw kraju. Szczebel pośredni między władzą terenową i centralną - województwo i jego sprawy w największym stopniu pozostają poza sferą ich wpływów.

Jak - mając tak nikle poczucie możliwości własnego oddziaływania na sprawy publiczne - obywatele oceniają ludzi sprawujących obecnie władzę na ich terenie? Czy w stosunku do sytuacji sprzed reformy samorządowej i sprzed pierwszych, po wielu latach demokratycznych, wyborów do samorządu oceny te się zmieniły?

Porównanie wyników badań przeprowadzonych w 1989 r. z uzyskanymi obecnie wskazuje, że wizerunek przedstawicieli władzy terenowej po reformie samorządowej wyraźnie się poprawił. Jak można sądzić, na bardziej krytyczną ocenę w 1989 r. mogły też mieć wpływ nie zaspokojone jeszcze wówczas na poziomie lokalnym oczekiwania zmian, które dokonywały się w polskim systemie politycznym.

Obecnie obywatele częściej odczuwają, że są zauważanym podmiotem, a nie tylko biernym przedmiotem zarządzania. Wyraźnie zwiększył się odsetek respondentów przekonanych, że władze lokalne interesują się ich problemami, robią to, co leży w ich interesie. Dużo lepiej oceniają też efektywność i wyniki działań podejmowanych na rzecz miejscowości i jej mieszkańców.

W stosunku do roku 1989 w najbardziej widoczny sposób wzrosło przekonanie o zaufaniu, jakim są darzeni ludzie sprawujący lokalną władzę. Dużo częściej też wyrażane są opinie, że dotrzymują oni zobowiązań i obietnic.

Tabela 1

w procentach

Czy ludzie sprawujący władzę w mieście, gminie:	Wskazania respondentów według terminów badań:					
	X-XII '89*			IV '93		
	tak	nie	trudno powiedzieć	tak	nie	trudno powiedzieć
- interesują się tym, czego potrzebują mieszkańcy	26	49	25	41	39	20
- prowadzą działalność, która przynosi dobre wyniki	21	48	31	36	35	29
- popierają rolników	28	22	50	26	23	51
- popierają prywatnych właścicieli**	34	16	50	49	8	43
- hamują inicjatywę mieszkańców	24	32	44	17	43	40
- dotrzymują zobowiązań i obietnic	17	49	34	31	33	36
- dbają głównie o swoje interesy i korzyści, a nie o rozwiązywanie spraw mieszkańców i miejscowości	43	17	40	36	29	35
- korzystają z przywilejów, o których tzw. przeciętny obywatel może tylko marzyć	50	16	34	42	24	34
- robią tylko to, co leży w interesie mieszkańców	28	47	25	41	32	27
- kierują sprawami tej miejscowości tak, że wywołuje to Pana(i) niepokój	35	40	25	24	54	22
- cieszą się zaufaniem mieszkańców	19	52	29	36	33	31

* Dane z X-XII '89 pochodzą z badań przeprowadzonych przez prof. Adama Sarapatę, których nie publikowane dotychczas wyniki autor udostępnił CBOS. Liczebność próby wynosiła 1404 osoby.

** W badaniach z 1989 roku ta część pytania brzmiała: "popierają rzemiosło i drobną wytwórczość".

W mniejszym stopniu zmienił się - jak się okazuje dość utrwalony - obraz ludzi władzy, jako korzystających z płynących z niej przywilejów i dbających przede wszystkim o własne interesy (w 1989 r. te problemy wskazywano najczęściej). Choć o połowę mniejsza niż przed trzema laty, to jednak nadal utrzymuje się przewaga opinii o korzystaniu z przywilejów przez przedstawicieli władz lokalnych nad głosami przeczącymi zasadności tej tezy. Jednocześnie, podobnie jak w roku 1989, co trzeci z ankietowanych nie umiał się ustosunkować do tej kwestii.

Mimo dużo większej niż przed trzema laty społecznej aprobaty nowych władz lokalnych, poglądy na ich temat nie są obecnie jednoznacznie pozytywne. W ocenie wielu kwestii respondenci dzielą się na dwie zbliżone liczebnie grupy - zadowolonych i niezadowolonych ze sposobu funkcjonowania władz lokalnych. Odsetek ankietowanych, którzy stwierdzili, że władze interesują się tym, czego potrzebują mieszkańcy, jest taki sam, jak mających przeciwną opinię. Podobnie podzieliły się głosy o efektach działania władz - przekonanie, że działalność ludzi decydujących o sprawach miasta/gminy przynosi dobre wyniki i niedostrzeganie takich efektów występuje wśród badanych równie często. Trudno jest też powiedzieć na podstawie opinii respondentów, czy władze - chociaż bardziej wiarygodne niż przed trzema laty - dotrzymują przyjmowanych na siebie zobowiązań.

Wśród opinii respondentów przeważa pogląd, że ludzie sprawujący władzę w ich miejscowości robią tylko to, co leży w interesie ich mieszkańców. Ale zarazem częściej sądzi się, że władze zabiegają przede wszystkim o własne korzyści, mało dbając o interesy społeczne i dobro miejscowości, niż wskazuje się na bezzasadność takiego stwierdzenia. Zapewne taka niespójność ocen sprawia, że obecne opinie o zaufaniu do władz lokalnych są podzielone - odsetki przekonanych, że ludzie ufają swoim władzom lokalnym, i mających przeciwne zdanie są takie same.

Choć otrzymany obraz władz lokalnych nie jest jednoznacznie pozytywny, to jednak jest on o wiele lepszy niż wizerunek z 1989 roku. Przypomnijmy, że wtedy zaufanie do władz lokalnych wyrażał rzadziej niż co piąty badany, a częściej niż co trzeci był zaniepokojony prowadzoną przez nie polityką.

W 1993 roku największe zróżnicowanie opinii w omawianych kwestiach odnotowano między wsią a miastem. Władze lokalne mają zdecydowanie najgorsze notowania w wielkich miastach, a najlepiej są oceniane na wsi i przez rolników. Według większości (ponad 50% wskazań) mieszkańców wielkich miast ludzie sprawujący w nich władzę nie interesują się potrzebami mieszkańców, dbają głównie o swoje prywatne interesy, wykorzystują płynące z władzy przywileje, a w efekcie ich działalność wcale nie przynosi dobrych wyników. W środowisku wiejskim natomiast najczęściej wyrażany jest pogląd, że władze lokalne są zainteresowane potrzebami mieszkańców i robią to, co leży w ich interesie. Najczęściej przekonani o poparciu, jakiego im udzielają lokalne władze są rolnicy (taką opinię wyraziło 53% osób z tej grupy zawodowej). Respondenci mieszkający na wsi dwukrotnie rzadziej niż ankietowani z dużych miast uważają, że ludzie sprawujący władzę "wykorzystują przywileje, o których przeciętny obywatel może tylko marzyć". Stąd zapewne blisko co drugi mieszkaniec wsi uważa, że władze lokalne cieszą się zaufaniem wszystkich mieszkańców, a w wielkich miastach, tylko co piąty badany jest podobnego zdania.

Być może tak wyraźne zróżnicowanie opinii jest związane z oceną efektywności pracy nowych władz lokalnych. Potwierdzałoby to tezę, że reforma samorządowa przeprowadzona w Polsce okazała się najlepiej przystosowana do małych miejscowości, gmin wiejskich i tam odniosła największy sukces. Natomiast w dużych miastach, a zwłaszcza największych - podzielonych na gminy-dzielnice pogłębiła niesprawność zarządzania. Być może ten brak efektywności działań władz w dużych miastach sprzyja większemu krytycyzmowi w ocenach jej przedstawicieli - częstszemu dostrzeganiu wykorzystywania przywilejów, oraz przekonaniu, że dbają oni przede wszystkim o własne korzyści i interesy, a zaniedbują sprawy mieszkańców i miejscowości. W mniejszych miejscowościach ludzie sprawujący władzę są mniej anonimowi i być może sprzyja to lepszej ocenie ich działalności, lepszemu zrozumieniu trudności, jakie w swojej pracy mogą napotykać. Słuszność tej tezy mogą potwierdzać różnice w postrzeganiu radnych.

Jak i dla kogo pracują radni?

"Ludzie sprawujący władzę" to określenie bardzo ogólne dotyczące wielu różnych zakresów władzy na danym terenie. W kwietniowym sondażu zapytaliśmy respondentów, jak oceniają w swojej miejscowości reprezentantów lokalnych władz przedstawicielskich, czyli radnych.

		CBOS
<i>Jak Pan(i) ocenia sytuację w swojej miejscowości w zakresie pracy radnych?</i>		
<i>Dobrze</i>		27%
<i>Źle</i>		33%
<i>Trudno powiedzieć</i>		40%

Dla 40% ankietowanych praca ich samorządu lokalnego pozostaje poza możliwościami jej oceny. Prawdopodobnie ta grupa respondentów albo nie interesuje się tym, co dzieje się w ich miejscowości, albo życie publiczne na poziomie lokalnym jest dla nich całkowicie nieprzejryste. Odpowiedź "trudno powiedzieć" wybierały najczęściej osoby najstarsze, respondenci, którym trudno ocenić także kierunek rozwoju sytuacji w kraju, badani nie interesujący się polityką, ale też mieszkańcy miast powyżej 100 tys. ludności i tych największych - powyżej 500 tys. Najmniej trudności z oceną pracy radnych mieli mieszkańcy wsi.

Co trzeci badany uważa, że wybrani na ich terenie radni źle pracują. Jest to najbardziej oczywiste dla respondentów deklarujących duże zainteresowanie polityką oraz dla osób z wyższym wykształceniem, inteligencji, pracowników umysłowych i prywatnych przedsiębiorców. Źle ocenia pracę swoich radnych ponad 40% mieszkańców największych miast, osób z regionów wschodniego i zachodniego, a także respondentów deklarujących lewicowe poglądy polityczne oraz nie uczestniczących w praktykach religijnych.

Większe poczucie wpływu na sprawy swojej miejscowości idzie w parze z lepszą oceną pracy radnych. Ponad połowa respondentów zadowolonych z poziomu swego wpływu dobrze ocenia ich pracę.

Wyraźnie najlepszą opinię o pracy swoich radnych mają mieszkańcy regionu środkowozachodniego (45% opinii pozytywnych wobec średniej 25% pozytywnych wskazań w pozostałych regionach), respondenci mieszkający na wsi, osoby mające najniższe dochody oraz rolnicy i robotnicy.

Czyje, w opinii społecznej, interesy i potrzeby reprezentują radni - to kolejne pytanie zadane badanym.

Tabela 2

w procentach

Czyje przede wszystkim potrzeby i interesy reprezentuje, Pana(i) zdaniem, większość radnych w Pana(i) mieście czy gminie?	Wskazania respondentów według terminów badań:	
	VI '92*	IV '93
Interesy ludzi, którzy na nich głosowali	11	7
Interesy całego państwa	2	2
Interesy swojej partii lub ugrupowania politycznego	14	15
Interesy swoich znajomych kolegów lub krewnych	12	10
Swoje własne interesy	21	19
Interesy wszystkich mieszkańców miasta/gminy	20	24
Inne	1	2
Trudno powiedzieć	19	21

* Dane zaczerpnięto z sondażu "Sprawy Polski i Polaków" (7) zrealizowanego w dniach 15-17 czerwca 1992 r. na 1222-osobowej reprezentatywnej próbie losowej dorosłej ludności kraju.

Zdaniem co czwartego respondenta radni reprezentują interesy i potrzeby całej społeczności lokalnej, wszystkich mieszkańców danego terenu (przed rokiem opinię taką miał co piąty ankietowany). Jak wykazują badania, respondenci z tej grupy częściej niż pozostali stwierdzają, że mają właściwy wpływ na sprawy swojej miejscowości.

Przekonanie, że radni kierują się przede wszystkim własnymi korzyściami lub interesem ugrupowania politycznego, do którego należą, bądź też uwikłani są w nieformalne układy - a więc reprezentują różne formułowane interesy partykularne - wyraża 44% ankietowanych (w 1992 r. - 47%). Nie potrafi na ten temat nic powiedzieć 19% badanych osób.

Miejsce zamieszkania respondentów w dużym stopniu różnicuje ich opinię w omawianej kwestii. Im mniejsza jest miejscowość, tym częściej jest wyrażany pogląd, iż radni reprezentują interesy wszystkich mieszkańców, a rzadziej - że przede wszystkim reprezentują interesy partii, których są przedstawicielami lub też, że załatwiają swoje własne interesy. Tylko dla 9% badanych z największych aglomeracji radni reprezentują interesy wszystkich mieszkańców. Najmniej wątpliwości co do ich zaangażowania wyłącznie w pracę na rzecz ogółu jest na wsi (37% ankietowanych wyraziło tam taką opinię). To, że radni realizują także interesy swoich znajomych, jest najbardziej oczywiste dla mieszkańców najmniejszych miast, a więc tam, gdzie tego typu powiązania najłatwiej jest zaobserwować.

Również miejsce zamieszkania w ujęciu regionalnym wpływa na opinię o radnych. W rejonie środkowozachodnim dwa razy częściej (36% wskazań) niż w regionie środkowym (16%) respondenci stwierdzali, że radni reprezentują interesy wszystkich mieszkańców, natomiast dwa razy rzadziej (11%) twierdzono, iż reprezentują interesy swojej partii; najrzadziej zaś w całym kraju (13%), że realizują swoje własne interesy.

Im wyższy jest poziom wykształcenia, tym częściej jest wyrażane przekonanie, że przynależność partyjna radnych odgrywa decydującą rolę w przyjętym przez nich kierunku działalności. Tego zdania jest 37% respondentów z wyższym wykształceniem, a tylko 6% z wykształceniem podstawowym.

W społecznej ocenie działalności radnych niewątpliwie szczególne znaczenie ma sposób dysponowania przez nich funduszami samorządowymi - celowość rozdysponowywania środków budżetowych, będących w gestii samorządów lokalnych.

		CBOS
<i>Czy Pana(i) zdaniem pieniądze, którymi dysponują tutejsze władze miasta/gminy są właściwie wydawane, czy też nie?</i>		
Tak		31%
Nie		37%
Trudno powiedzieć		36%

Poglądy badanych w tej kwestii są wyraźnie podzielone. Niemal taki sam odsetek respondentów uważa, że źle dysponuje się pieniędzmi samorządów, co nie ma zdania w tej sprawie, a niewiele mniej ankietowanych ma opinię pozytywną - sądzi, że pieniądze są właściwie wydawane. Sposób, w jaki rozdysponowywane są pieniądze samorządowe, najbardziej spełnia oczekiwania mieszkańców wsi. Największe zastrzeżenia do gospodarowania pieniędzmi przez radnych mają mieszkańcy wielkich aglomeracji. Zatem społeczność wiejska nie tylko ma najlepszą ogólną ocenę radnych, ale także jest zadowolona z ich decyzji szczegółowych.

Postrzeganie pracy radnych jest wyraźnie związane z rodzajem źródła, z którego się czerpie o nich wiedzę.

		CBOS		
<i>Skąd czerpie Pan(i) informacje o funkcjonowaniu samorządu. Czy z:</i>				
	<u>tak</u>	<u>nie</u>	<u>trudno powiedzieć</u>	
▶ gazet lokalnych	56%	42%	2%	
▶ programu lokalnej telewizji polskiej	42%	56%	2%	
▶ programu lokalnej telewizji prywatnej	11%	86%	3%	
▶ spotkań z radnymi	15%	83%	2%	
▶ ogłoszeń i plakatów	35%	63%	2%	
▶ rozmów ze znajomymi	78%	20%	2%	

Osoby, które czerpią informacje z lokalnej prasy, częściej niż pozostali są zdania, że radni przede wszystkim mają na względzie interesy swoich partii. Podobną opinię wyrażają najczęściej także respondenci korzystający z informacji lokalnej telewizji, a ponadto rzadziej są oni przekonani, że radni reprezentują interesy wszystkich mieszkańców.

Wśród tych ankietowanych, którzy mieli okazję i ochotę, by uczestniczyć w spotkaniach z przedstawicielami samorządów lokalnych, prawie połowa była zdania, że radni reprezentują przede wszystkim interesy ogółu mieszkańców, rzadziej zaś stwierdzano, że kierują się własnym interesem lub interesem ugrupowania politycznego, do którego należą.

Czerpanie wiedzy o samorządach z rozmów ze znajomymi sprzyja kumoterskiej wizji ich funkcjonowania - osoby czerpiące informację z tego źródła częściej wskazywały na powiązania nieformalne, realizację interesów znajomych, krewnych itp.

Można zatem przypuszczać, że czytanie prasy i oglądanie telewizji sprzyja polityzacji w sposobie patrzenia na samorząd lokalny. Choć oczywiście również może być tak, że po prostu osoby zainteresowane polityką i w takich kategoriach postrzegające życie publiczne na poziomie lokalnym (np. lepiej wykształcone), właśnie sięgają po prasę czy oglądają lokalne programy publicystyczne. Natomiast zdecydowanie akceptacji pracy radnych sprzyjają osobiste spotkania z wyborcami.

Można odnotować dwa sposoby, albo ogólniej - dwa typy postrzegania reprezentantów lokalnych władz przedstawicielskich, wyraźnie zróżnicowane przez miejsce zamieszkania i poziom wykształcenia respondentów.

Pierwszy można by określić jako model wspólnotowy, w którym nie dostrzega się jako istotnych różnicowań partyjnych czy różnicowań wedle interesów partykularnych. Zdaniem respondentów system partyjny nie znajduje zastosowania na poziomie lokalnym. Sądzi się raczej, że radni wybrani w sposób demokratyczny, "swoi", reprezentują interesy wszystkich mieszkańców danej miejscowości. Ten sposób widzenia radnych jest najbardziej charakterystyczny dla mieszkańców wsi i rolników.

Typ drugi można określić jako model spolityzowany. Jest on charakterystyczny dla mieszkańców miast i osób z wyższym wykształceniem. W tym przypadku polityczna wizja życia społecznego, między innymi nagłaśniana przez środki masowego przekazu, jest "nadwartościowana" i decyduje o sposobie postrzegania władz lokalnych. Radni są przede wszystkim ludźmi swoich partii i interesami tych partii będą kierować się w swoim działaniu.

Dodatkowo można zauważyć, że społeczne odium, jakim jest obecnie obciążone życie polityczne w Polsce, w tym przypadku jakby rozszerza się na postrzeganie życia społecznego na poziomie lokalnym. Zatem być może, że nie tylko uzasadnione niezadowolenie wynikające z miernych efektów reformy samorządowej w wielkich miastach, ale także ów filtr "upolitycznienia" sprawia, iż w miastach radni i ich praca oceniane są o wiele gorzej.

Opinie o pracownikach urzędów administracji terenowej

Urząd administracji jest miejscem, w którym obywatel najczęściej spotyka się z "państwem" i przedstawicielami jego biurokracji. W badaniach stwierdzono istotną zależność między ocenami pracy przedstawicieli władz samorządowych - radnych oraz opiniami o jakości pracy urzędów administracji terenowej (V Cramera wynosi 0,49). Być może jakość funkcjonowania administracji terenowej jest jednym z elementów oceny pracy radnych jako gospodarzy terenu odpowiedzialnych za całokształt tego, co się dzieje w miejscowości, a więc także za relację państwo - obywatel.

Jak wygląda obecnie w ocenie respondentów praca terenowych urzędów administracji państwowej?

		CBOS
<i>Jak Pan(i) ocenia sytuację w swojej miejscowości w zakresie pracy urzędów administracji?</i>		
Dobrze		42%
Źle		36%
Trudno powiedzieć		22%

Największa grupa respondentów dobrze ocenia pracę urzędów administracji w swojej miejscowości. Największe zróżnicowania opinii w tej kwestii odnotowano, podobnie jak w przypadku pracy radnych, między wsią a wielkimi aglomeracjami. Częściej niż co drugi mieszkaniec wsi i co drugi rolnik ocenił pracę urzędów jako dobrą, podczas gdy w największych miastach rzadziej niż co szósty ich mieszkaniec był podobnego zdania. Ogólnie - im większa miejscowość, tym mniejszy poziom zadowolenia z pracy urzędów administracji publicznej. Być może wynika to z dużej liczby petentów w większych miastach i rosnącej liczby spraw przypadających na jednego urzędnika.

W stosunku do roku 1989 ogólny obraz pracy urzędów i urzędników administracji publicznej bardzo się poprawił.

Tabela 3

w procentach

Opinie o pracownikach najbliższego respondentowi urzędu administracji publicznej	Wskazania respondentów według terminów badań:					
	X - XII '89			IV '93		
	tak	nie	trudno powiedzieć	tak	nie	trudno powiedzieć
Cierpliwie i życzliwie wysłuchują spraw mieszkańców	37	40	23	49	26	23
Pracują szybko i sprawnie	22	54	24	40	35	25
Wszystkich mieszkańców traktują jednakowo	20	50	32	31	33	36
Żeby załatwić ważną sprawę w tutejszym urzędzie, trzeba dać łapówkę*	-	-	-	12	43	45
Nie znają się na tym co robią*	-	-	-	19	50	31
Zachowują się tak, jakby ludzie przeszkadzali im w pracy*	-	-	-	25	49	26

* W badaniach prof. Sarapaty nie uwzględniono trzech ostatnich kategorii.

W odniesieniu do roku 1989 najbardziej wzrosła pozytywna ocena szybkości i sprawności działania urzędników. Nie mniej ważne dla Polaków wydaje się także to, że w porównaniu z tak niedawną jeszcze przeszłością, obecnie są załatwiani dużo życzliwiej. Również mniej mają teraz podstaw, by uskarżać się na niejednakowe traktowanie przez urzędników, choć w świadomości co trzeciego respondenta utrzymuje się przekonanie, że istnieją petenci uprzywilejowani i nie uprzywilejowani.

Co drugi petent nie czuje się w urzędzie jak intruz przeszkadzający w pracy urzędnikowi.

Na podstawie wypowiedzi ankietowanych można sądzić, że dawanie łapówek nie należy obecnie do praktyk zbyt częstych. Rzadziej niż co dziewiąty respondent stwierdził, że jest to konieczne, by załatwić ważną sprawę w urzędzie, a 43% jest przekonanych, że jest to zbędne. Największa jednak grupa nie wyraziła jednoznacznej opinii w tej kwestii. Najczęściej o konieczności wręczenia łapówki, by coś załatwić w urzędzie, mówili pracownicy fizyczno-umysłowi (do kategorii tej zaliczani są m.in. kierownicy sklepów, punktów usługowych itp.) oraz prywatni przedsiębiorcy, a więc osoby mające chyba najwięcej okazji do kontaktów z urzędami.

Pewną wskazówką przy ocenie zmian dokonujących się w urzędach najniższego szczebla mogą być odnotowane różnice w opiniach respondentów, którzy mieli ostatnio kontakt z tymi placówkami, i załatwiających jakąś sprawę w urzędzie przed rokiem. Badani, którzy mieli kontakt ze swoim urzędem w 1993 roku wyraźnie częściej pozytywnie oceniali pracę urzędników, a ich stosunek do interesantów uznali za lepszy niż petenci sprzed roku wcześniej. Odwrotną tendencję odnotowaliśmy w przypadku ocen negatywnych: respondenci załatwiający sprawy w urzędzie w roku 1992 częściej niż będący w urzędzie rok później nie zgadzali się z opinią, że urzędnicy pracują szybko i sprawnie oraz dobrze traktują petentów. Może to skłaniać do wniosku, że urzędy zmieniają się na korzyść - poprawiają jakość swojej pracy, stają się bardziej dostępne i życzliwe dla zwykłych obywateli.

W badaniach ustaliliśmy, jak oceniani są pracownicy poszczególnych typów urzędów administracji terenowej (rys. 2).

RYS. 2. SPOŁECZNE OCENY PRACOWNIKÓW POSZCZEGÓLNYCH TYPÓW URZĘDÓW ADMINISTRACJI TERENOWEJ

Najlepiej są oceniani pracownicy gminnych urzędów, najgorzej - urzędów dzielnicowych. Im bardziej praca urzędu jest związana ze skupiskami miejskimi, tym trudniej respondentom jest ją ocenić i określić stosunek urzędników do petentów. W urzędach miasta i urzędach dzielnicowych najgorzej oceniano efektywność pracy urzędników. O braku kompetencji najczęściej mówiono w przypadku pracowników urzędów miasta. Niewielki okazał się odsetek osób, których zdaniem pracownicy administracji terenowej biorą łapówki.

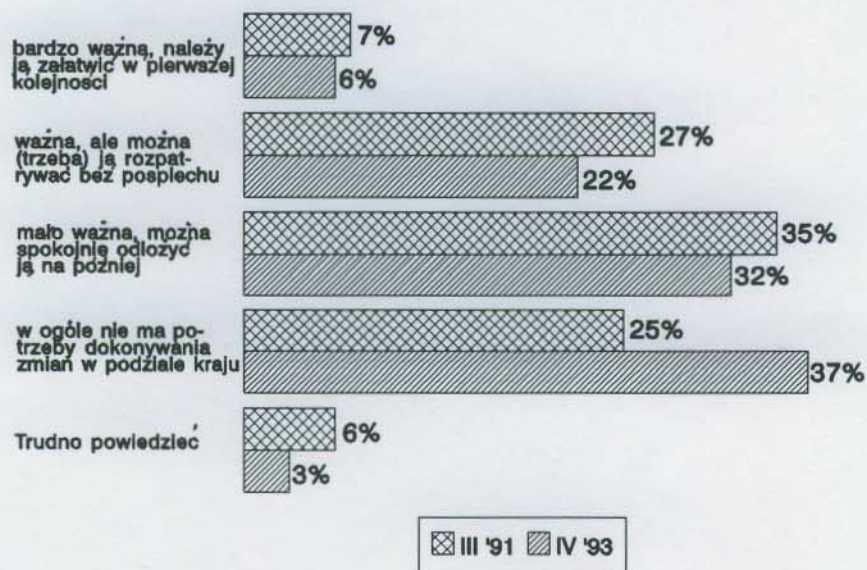
Czy warto wprowadzać powiaty?

Planowana reforma administracji terenowej w opinii społeczeństwa

Od jakiegoś czasu toczy się dyskusja na temat mocno już zaawansowanego projektu wprowadzenia nowego podziału administracyjnego Polski. A jak społeczeństwo ocenia wagę planowanych zmian?

Według opinii publicznej wprowadzenie zmian w podziale terytorialnym kraju nie jest zagadnieniem najistotniejszym, wymagającym szybkiego rozwiązania. Największa grupa respondentów uważa, że jest to sprawa, którą można odłożyć na później. Prawie co trzeci ankietowany uznał też, że jest to problem mało ważny, a więcej niż jedna trzecia społeczeństwa sądzi, iż zmiany tego rodzaju nie są w ogóle konieczne (rys. 3).

RYS. 3. ROZKŁAD ODPOWIEDZI NA PYTANIE:
CZY, PANA (I) ZDANIEM, WPROWADZENIE NOWEGO
PODZIAŁU TERYTORIALNEGO KRAJU JEST SPRAWĄ:

Dane porównawcze pochodzą z sondażu: "Aktualne problemy i wydarzenia" (14) zrealizowanym w dniach 15-19 marca 1991 r. na 1500-osobowej próbie losowej dorosłej ludności kraju.

Porównanie ostatnio uzyskanych danych z wynikami sondażu przeprowadzonego w marcu 1991² pozwala stwierdzić, że w omawianym okresie nie wzmocniło się przekonanie, iż reorganizacja administracji terenowej jest problemem bardzo ważnym. Podobnie jak dwa lata wcześniej, większość ankietowanych jest zdania, że są kwestie istotniejsze w zmieniającym oblicze kraju niż reforma powiatowa. Ponadto wyraźnie wzrosła w porównaniu z marcem '91 liczba respondentów, których zdaniem reforma terytorialna jest zbędna.

² W przeprowadzonych w marcu 1991 r. badaniach drugą z możliwych do wyboru odpowiedzi sformułowano inaczej. Brzmiała ona: "wprowadzenie nowego podziału terytorialnego jest sprawą ważną, ale trzeba ją rozpatrywać bez pośpiechu". Stąd porównanie wyników trzeba traktować z pewną ostrożnością.

W sondażu pytaliśmy także respondentów, czego spodziewaliby się po wprowadzeniu nowego podziału administracyjnego, jakie - ich zdaniem - byłyby następstwa reformy terytorialnej.

Tabela 4

w procentach

Czy, Pana(i), zdaniem, wprowadzenie powiatów:	Wskazania respondentów:			
	tak	nie	nie miałyby znaczenia	trudno powiedzieć
- usprawniłyby funkcjonowanie administracji publicznej w Polsce	37	35	11	18
- ułatwiłyby obywatelom załatwianie spraw w urzędach	41	34	7	17
- spowodowałyby wzrost biurokracji w kraju	67	17	2	13
- byłyby przedsięwzięciem zbyt kosztownym, na które w tej chwili nie stać naszego kraju	79	8	1	11

Zdecydowana większość ankietowanych uważa, że wprowadzenie podziału na powiaty wiąże się z ogromnymi kosztami, na które państwa w jego obecnym położeniu nie stać. Przekonanie takie żywi nawet ponad połowa nielicznej grupy opowiadających się za jak najszybszym przeprowadzeniem reformy powiatowej. O ile ze względu na ten argument łatwo zrozumieć brak w społeczeństwie przeświadczenia o pierwszoplanowej wadze tej reformy (ludzie wydają się przekonani, że w państwie wciąż jest wiele spraw ważniejszych i pilniejszych, a nawet na nie brakuje środków), o tyle niepokojące jest, że dla dużej części obywateli projektowane zmiany oznaczałyby także wzrost biurokracji.

Te dwa poglądy kwestionujące konieczność przeprowadzenia reformy terytorialnej i jej wagę wyraźnie dystansują w opinii respondentów korzyści, jakich spodziewaliby się po jej wprowadzeniu.

Poglądy ankietowanych na temat poprawy funkcjonowania administracji publicznej w kraju, jaka nastąpiłaby w wyniku reformy, są podzielone.

Pod względem stosunku do planowanej reformy administracji terenowej wyróżniają się: region południowo-zachodni, w którym częściej niż gdziekolwiek indziej w kraju uważa się wprowadzenie powiatów za sprawę ważną, a liczba zwolenników pozostania przy dotychczasowym podziale jest najmniejsza, oraz region zachodni - gdzie blisko połowa respondentów twierdzi, że wszelkie zmiany są zbędne. Częściej do zmian w podziale terytorialnym kraju są przekonani także mieszkańcy regionu północnego. Tam też największy w kraju odsetek ankietowanych stwierdził, że usprawniłoby to załatwianie spraw w urzędach.

Podobnego zdania byli też mieszkańcy wielkich miast, którzy jak już wspomnieliśmy, są najmniej usatysfakcjonowani dotychczasowym sposobem funkcjonowania urzędów administracji publicznej.

Wśród popierających reformę administracji terenowej wyróżniają się badani akceptujący przeobrażenia zachodzące w naszym kraju oraz respondenci deklarujący duże zainteresowanie polityką.

Opinie o celowości wprowadzenia powiatów wyraźnie różnicuje poziom wykształcenia. Im jest ono wyższe, tym rzadziej jest wyrażany pogląd, że projektowane zmiany są niepotrzebne. Ale i grupie najlepiej wykształconych o opiniach w tej kwestii wydaje się przede wszystkim decydować pogląd, że są sprawy bardziej istotne, które wymagają, by zająć się nimi w pierwszej kolejności.

Wprowadzenie powiatów najmniej, jak się wydaje, leży w interesie prywatnych przedsiębiorców. Spośród wszystkich grup społeczno zawodowych oni najczęściej są zdania, że przyczyni się to tylko do wzrostu biurokracji. Jak można domniemywać, obawiają się jeszcze jednego szczebla administracyjnych utrudnień w swojej działalności. Dlatego też zapewne najczęściej uważają tę reformę za zbędną.

Minimalne, choć istotne statystycznie, okazały się zależności między poczuciem wpływu na sprawy kraju, województwa i gminy a opiniami respondentów w sprawie wprowadzenia powiatów.

Jak widać z otrzymanych wyników, większość Polaków nie rozumie celowości bądź nie docenia wagi planowanych zmian w strukturze administracji publicznej.

Oceny władz lokalnych w ciągu ostatnich trzech lat bardzo się polepszyły. Wyraźnie zmieniły się te elementy stosunku do władz, które wynikały z ich niedemokratycznego charakteru - braku mandatu społecznego i niereprezentatywności. Ale sam demokratyczny mandat nie jest już wystarczający, by dobrze oceniać pracę ludzi sprawujących władzę. Istotne znaczenie dla społeczeństwa ma również efektywność podejmowanych przez nich działań.

Opinie o władzach lokalnych i pracy radnych są wyraźnie zróżnicowane w zależności od miejsca zamieszkania ankietowanych. Zdecydowanie lepiej znana i oceniana jest działalność radnych na wsi i w małych miasteczkach. W ocenach mieszkańców dużych miast przeważają natomiast opinie negatywne. Te diametralnie odmienne opinie o władzach lokalnych i pracy samorządów zdają się przemawiać za stwierdzeniem, że wprowadzone rozwiązania samorządowe przyniosły dobre efekty przede wszystkim w małych miejscowościach, a w największych miastach okazały się niewystarczające.

Poprawiły się - w porównaniu z opiniami odnotowanymi w 1989 r. - oceny pracy urzędów administracji terenowej: sprawności urzędników i ich stosunku do petentów. Jest znamienne, że praca urzędów jest oceniana lepiej przez tych, którzy kontakt z urzędem mieli ostatnio - w 1993 r., niż przez osoby załatwiające swoje sprawy w roku ubiegłym. Oznacza to, że zmiany na lepsze są dostrzegalne niemal z roku na rok.

Zdecydowana większość ankietowanych jest przekonana, że wprowadzenie podziału na powiaty wiąże się z ogromnymi kosztami, na które państwa, w jego obecnym położeniu, nie stać. Zdaniem dwóch trzecich ogółu respondentów taka reforma oznaczałaby rozrost biurokracji. Te dwa poglądy stwierdzające, że reforma terytorialna jest w tej chwili przedsięwzięciem zbędnym, wyraźnie dystansują w opinii badanych korzyści, jakich spodziewaliby się oni po takich zmianach.

Wydaje się, że polskie społeczeństwo nie jest dobrze poinformowane o celowości i sensowności planowanych zmian.

A N E K S

Tabela 1. Czy ludzie sprawujący władzę w Pana mieście/gminie interesują się tym, czego potrzebują mieszkańcy?

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	41	39	21	1450
Płeć				
Mężczyźni	45	37	18	670
Kobiety	37	40	23	779
Wiek				
do 24 lat	43	35	23	211
25-34	38	46	17	267
35-44	45	37	18	290
45-54	47	34	19	213
55-64	37	42	21	237
65 lat i więcej	34	38	28	230
Miejsce zamieszkania				
Wieś	49	32	19	573
Miasto do 20 tys.	37	42	21	157
od 21 do 100 tys.	45	35	20	275
101-500 tys.	31	45	24	241
501 tys. i więcej mieszk.	25	53	23	202
Region				
Północny	41	32	27	141
Zachodni	41	40	19	159
Środkowo-zachodni	56	31	13	213
Środkowy	26	52	22	278
Wschodni	37	41	22	202
Południowo-wschodni	48	29	23	213
Południowo-zachodni	40	40	20	245
Wykształcenie				
Podstawowe	40	37	23	534
Zasadnicze zawodowe	44	43	13	358
Średnie	38	39	23	448
Wyższe	45	34	21	109
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	49	36	15	98
Prac.umysł.niż.szczębla	37	42	21	138
Pracownicy fiz.- umysł.	38	38	24	74
Robotnicy wykwalifikowani	44	39	16	161
Robotnicy niewykwalifik.	43	40	17	87
Rolnicy	54	32	14	123
Prywatni przedsiębiorcy	43	40	16	54
Bierni zawodowo				
Renciści i emeryci	36	39	25	429
Uczniowie i studenci	26	43	31	64
Bezrobotni	44	41	15	118
Gospodynie domowe i inni	39	39	23	103
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 500 tys.zł	40	42	17	133
500 tys. - 999 tys.	43	41	16	359
1000 tys. - 1499 tys.	39	39	23	401
1500 tys. - 1999 tys.	41	40	19	235
2000 tys. i powyżej	38	37	25	273
Ocena własnych war. mater.				
Złe	38	44	18	600
Średnie	42	36	23	611
Dobre	45	33	22	239
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	47	28	25	107
Raz w tygodniu	45	37	18	862
Kilka razy w roku	32	44	24	336
W ogóle nie uczestniczy	28	48	24	138
Ocena kier.rozw.syt.w kraju				
Dobry kierunek	47	44	9	76
Zły kierunek	46	36	18	363
Trudno powiedzieć	37	32	32	281
Deklarowane poglądy polityczne				
Lewica	39	38	23	249
Centrum	46	42	12	429
Prawica	49	36	15	266
Trudno powiedzieć	33	38	29	503
Zainteresowanie polityką				
Duże	36	46	18	168
Średnie	43	40	17	558
Bardzo małe/ żadne	40	36	24	706

Tabela 2. Czy ludzie sprawujący władzę w Pana mieście/gminie prowadzą działalność, która przynosi dobre wyniki?

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	36	35	30	1448
Płeć				
Mężczyźni	38	37	25	670
Kobiety	34	32	34	778
Wiek				
do 24 lat	42	31	27	211
25-34	27	46	27	266
35-44	34	35	31	290
45-54	43	32	25	213
55-64	40	31	29	237
65 lat i więcej	30	32	38	230
Miejsce zamieszkania				
Wieś	42	29	29	572
Miasto do 20 tys.	36	36	28	157
od 21 do 100 tys.	40	33	27	275
101-500 tys.	28	37	35	241
501 tys. i więcej mieszk.	21	50	29	202
Region				
Północny	32	31	38	141
Zachodni	36	37	26	159
Środkowozachodni	52	25	23	212
Środkowy	25	46	29	278
Wschodni	34	33	33	202
Południowo-wschodni	35	32	33	213
Południowo-zachodni	38	35	27	245
Wykształcenie				
Podstawowe	36	27	37	534
Zasadnicze zawodowe	38	40	22	358
Średnie	33	41	27	447
Wyższe	39	32	29	109
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	37	36	27	98
Prac.umysł.niż.szczebla	31	45	25	138
Pracownicy fiz.- umysł.	32	31	37	74
Robotnicy wykwalifikowani	33	40	27	161
Robotnicy niewykwalifik.	38	42	19	87
Rolnicy	43	28	28	123
Prywatni przedsiębiorcy	30	42	28	54
Bierni zawodowo				
Renciści i emeryci	36	28	36	429
Uczniowie i studenci	39	40	22	64
Bezrobotni	42	36	23	118
Gospodynie domowe i inni	32	36	31	102
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 500 tys.zł	38	35	27	133
500 tys. - 999 tys.	36	39	25	358
1000 tys. - 1499 tys.	34	34	32	401
1500 tys. - 1999 tys.	38	35	27	235
2000 tys. i powyżej	36	31	34	273
Ocena własnych war. mater.				
Złe	32	40	28	600
Średnie	38	31	31	611
Dobre	39	32	29	238
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	39	21	39	107
Raz w tygodniu	40	33	28	861
Kilka razy w roku	29	39	32	336
W ogóle nie uczestniczy	25	46	29	138
Ocena kier.rozw.syt.w kraju				
Dobry kierunek	49	29	22	76
Zły kierunek	38	37	26	363
Trudno powiedzieć	31	22	47	281
Deklarowane poglądy polityczne				
Lewica	32	40	28	249
Centrum	41	36	23	428
Prawica	41	37	22	266
Trudno powiedzieć	31	29	40	503
Zainteresowanie polityką				
Duże	28	55	17	168
Średnie	39	36	25	558
Bardzo małe/ żadne	36	29	36	705

Tabela 3. Czy ludzie sprawujący władzę w Pana mieście/gminie dbają głównie o swoje prywatne interesy i korzyści, a nie o rozwiązywanie spraw mieszkańców i miejscowości? (%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	36	30	34	1449
Płeć				
Mężczyźni	35	33	32	670
Kobiety	37	27	36	779
Wiek				
do 24 lat	39	33	28	211
25-34	40	26	34	267
35-44	31	34	35	290
45-54	28	37	35	213
55-64	44	25	32	237
65 lat i więcej	31	25	44	229
Miejsce zamieszkania				
Wieś	28	39	33	573
Miasto do 20 tys.	40	29	31	157
od 21 do 100 tys.	40	26	34	275
101-500 tys.	35	22	43	241
501 tys. i więcej mieszk.	50	19	32	202
Region				
Północny	29	32	39	141
Zachodni	43	29	28	159
Środkowo-zachodni	24	45	31	213
Środkowy	47	18	34	278
Wschodni	39	31	30	201
Południowo-wschodni	27	32	42	213
Południowo-zachodni	37	27	36	245
Wykształcenie				
Podstawowe	35	27	37	534
Zasadnicze zawodowe	38	35	27	358
Średnie	33	29	38	448
Wyższe	42	29	28	109
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	31	35	33	98
Prac.umysł.niż.szczebla	31	34	35	138
Pracownicy fiz.- umysł.	38	35	27	74
Robotnicy wykwalifikowani	33	33	35	161
Robotnicy niewykwalifik.	29	27	44	87
Rolnicy	30	49	21	123
Prywatni przedsiębiorcy	42	21	37	54
Bierni zawodowo				
Renciści i emeryci	38	24	38	428
Uczniowie i studenci	40	15	44	64
Bezrobotni	41	31	28	118
Gospodynie domowe i inni	41	28	32	103
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 500 tys.zł	33	41	26	133
500 tys. - 999 tys.	32	32	36	359
1000 tys. - 1499 tys.	40	28	33	401
1500 tys. - 1999 tys.	39	24	37	235
2000 tys. i powyżej	37	29	34	273
Ocena własnych war. mater.				
Złe	41	25	34	600
Średnie	32	32	36	611
Dobre	33	36	31	239
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	28	33	39	107
Raz w tygodniu	31	35	34	862
Kilka razy w roku	42	22	36	336
W ogóle nie uczestniczy	52	18	29	138
Ocena kier.rozw.syt.w kraju				
Dobry kierunek	43	33	24	76
Zły kierunek	36	35	28	363
Trudno powiedzieć	26	20	54	281
Deklarowane poglądy polityczne				
Lewica	42	27	31	249
Centrum	35	35	30	429
Prawica	35	37	28	265
Trudno powiedzieć	33	23	43	503
Zainteresowanie polityką				
Duże	46	27	27	168
Średnie	35	35	29	558
Bardzo małe/ żadne	33	27	40	706

Tabela 4. Czy ludzie sprawujący władzę w Pana mieście/gminie korzystają z przywilejów, o których tzw. przeciętny obywatel może tylko marzyć?

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	42	24	34	1450
Płeć				
Mężczyźni	42	30	28	670
Kobiety	42	19	39	779
Wiek				
do 24 lat	45	25	30	211
25-34	44	24	32	267
35-44	43	25	32	290
45-54	37	31	31	213
55-64	47	19	33	237
65 lat i więcej	37	19	45	230
Miejsce zamieszkania				
Wieś	29	32	39	573
Miasto do 20 tys.	46	22	32	157
od 21 do 100 tys.	46	24	30	275
101-500 tys.	54	15	31	241
501 tys. i więcej mieszk.	57	13	30	202
Region				
Północny	47	19	34	141
Zachodni	52	21	27	159
Środkowo-zachodni	27	31	42	213
Środkowy	52	17	31	278
Wschodni	39	29	33	202
Południowo-wschodni	33	31	36	213
Południowo-zachodni	47	20	33	245
Wykształcenie				
Podstawowe	39	21	39	534
Zasadnicze zawodowe	48	23	29	358
Średnie	38	28	34	448
Wyższe	56	25	19	109
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	51	25	24	98
Prac.umysł.niż.szczebła	36	36	28	138
Pracownicy fiz.- umysł.	46	20	34	74
Robotnicy wykwalifikowani	39	25	37	161
Robotnicy niewykwalifik.	49	18	32	87
Rolnicy	33	35	32	123
Prywatni przedsiębiorcy	41	26	33	54
Bierni zawodowo				
Renciści i emeryci	41	18	41	429
Uczniowie i studenci	52	21	27	64
Bezrobotni	52	22	27	118
Gospodynie domowe i inni	39	25	36	103
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 500 tys.zł	36	28	36	133
500 tys. - 999 tys.	39	26	35	359
1000 tys. - 1499 tys.	43	23	34	401
1500 tys. - 1999 tys.	47	24	30	235
2000 tys. i powyżej	46	21	33	273
Ocena własnych war. mater.				
Złe	49	18	33	600
Średnie	36	26	38	611
Dobre	41	34	26	239
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	33	28	38	107
Raz w tygodniu	40	27	34	862
Kilka razy w roku	48	18	34	336
W ogóle nie uczestniczy	52	16	32	138
Ocena kier.rozw.syt.w kraju				
Dobry kierunek	53	23	24	76
Zły kierunek	44	26	30	363
Trudno powiedzieć	36	13	51	281
Deklarowane poglądy polityczne				
Lewica	49	21	30	249
Centrum	42	29	30	429
Prawica	41	32	28	266
Trudno powiedzieć	41	17	43	503
Zainteresowanie polityką				
Duże	43	35	22	168
Średnie	48	26	26	558
Bardzo małe/ żadne	38	19	42	706

Tabela 5. Czy ludzie sprawujący władzę w Pana mieście/gminie robią to, co leży w interesie mieszkańców?

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	41	32	27	1450
Płeć				
Mężczyźni	45	32	23	670
Kobiety	38	31	30	779
Wiek				
do 24 lat	41	29	29	211
25-34	36	35	28	267
35-44	41	34	25	290
45-54	50	31	20	213
55-64	44	34	22	237
65 lat i więcej	37	26	37	230
Miejsce zamieszkania				
Wieś	51	22	27	573
Miasto do 20 tys.	41	38	21	157
od 21 do 100 tys.	42	34	24	275
101-500 tys.	27	39	34	241
501 tys. i więcej mieszk.	30	45	25	202
Region				
Północny	40	29	31	141
Zachodni	44	38	19	159
Środkowo-zachodni	61	22	17	213
Środkowy	28	41	31	278
Wschodni	37	32	31	202
Południowo-wschodni	46	27	27	213
Południowo-zachodni	38	32	30	245
Wykształcenie				
Podstawowe	42	28	30	534
Zasadnicze zawodowe	42	32	27	358
Średnie	39	36	24	448
Wyższe	42	37	22	109
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	43	35	22	98
Prac. umysł. niż. szczebla	41	33	26	138
Pracownicy fiz.- umysł.	40	29	31	74
Robotnicy wykwalifikowani	44	30	26	161
Robotnicy niewykwalifik.	50	22	28	87
Rolnicy	55	30	15	123
Prywatni przedsiębiorcy	32	50	18	54
Bierni zawodowo				
Renciści i emeryci	38	30	31	429
Uczniowie i studenci	28	31	41	64
Bezrobotni	39	39	22	118
Gospodynie domowe i inni	40	31	29	103
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 500 tys. zł	49	29	22	133
500 tys. - 999 tys.	40	31	28	359
1000 tys. - 1499 tys.	40	34	26	401
1500 tys. - 1999 tys.	43	31	26	235
2000 tys. i powyżej	38	33	29	273
Ocena własnych war. mater.				
Złe	37	38	25	600
Średnie	44	27	29	611
Dobre	44	30	26	239
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	51	26	23	107
Raz w tygodniu	46	26	28	862
Kilka razy w roku	32	43	24	336
W ogóle nie uczestniczy	29	43	28	138
Ocena kier. rozw. syt. w kraju				
Dobry kierunek	50	31	19	76
Zły kierunek	44	31	25	363
Trudno powiedzieć	38	20	42	281
Deklarowane poglądy polityczne				
Lewica	41	40	20	249
Centrum	45	34	21	429
Prawica	47	32	21	266
Trudno powiedzieć	35	26	38	503
Zainteresowanie polityką				
Duże	37	46	17	168
Średnie	43	34	23	558
Bardzo małe/ żadne	41	27	32	706

Tabela 6. Czy ludzie sprawujący władzę w Pana mieście/gminie cieszą się zaufaniem mieszkańców?

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	36	33	31	1447
Płeć				
Mężczyźni	39	35	26	670
Kobiety	33	31	36	777
Wiek				
do 24 lat	36	36	27	209
25-34	29	40	32	267
35-44	35	36	29	290
45-54	42	31	26	213
55-64	36	29	34	237
65 lat i więcej	38	24	38	230
Miejsce zamieszkania				
Wieś	48	23	29	570
Miasto do 20 tys.	29	36	34	157
od 21 do 100 tys.	32	38	30	275
101-500 tys.	28	38	34	241
501 tys. i więcej mieszk.	21	46	32	202
Region				
Północny	33	28	39	141
Zachodni	38	37	25	159
Środkowo-zachodni	52	24	24	213
Środkowy	23	44	33	278
Wschodni	33	33	35	200
Południowo-wschodni	34	34	32	213
Południowo-zachodni	40	28	31	245
Wykształcenie				
Podstawowe	41	27	32	532
Zasadnicze zawodowe	40	33	28	358
Średnie	27	38	34	448
Wyższe	32	41	27	109
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	31	45	23	98
Prac. umysł. niż. szczebla	26	38	35	138
Pracownicy fiz.- umysł.	34	27	39	74
Robotnicy wykwalifikowani	37	33	30	160
Robotnicy niewykwalifik.	49	30	21	87
Rolnicy	54	25	21	123
Prywatni przedsiębiorcy	24	49	27	54
Bierni zawodowo				
Renciści i emeryci	35	29	36	429
Uczniowie i studenci	21	42	37	62
Bezrobotni	35	34	30	118
Gospodynie domowe i inni	41	33	27	103
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 500 tys. zł	43	32	24	133
500 tys. - 999 tys.	41	29	30	357
1000 tys. - 1499 tys.	34	33	33	400
1500 tys. - 1999 tys.	32	36	32	235
2000 tys. i powyżej	32	37	31	273
Ocena własnych war. mater.				
Złe	33	36	31	598
Średnie	38	29	32	611
Dobre	36	35	28	238
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	40	27	33	107
Raz w tygodniu	41	29	31	862
Kilka razy w roku	28	39	33	334
W ogóle nie uczestniczy	23	49	28	138
Ocena kier. rozw. syt. w kraju				
Dobry kierunek	43	39	18	76
Zły kierunek	36	39	25	363
Trudno powiedzieć	37	18	44	281
Deklarowane poglądy polityczne				
Lewica	32	43	25	249
Centrum	39	33	28	429
Prawica	37	35	28	266
Trudno powiedzieć	35	27	38	501
Zainteresowanie polityką				
Duże	28	50	21	168
Średnie	39	35	26	558
Bardzo małe/ żadne	36	27	37	703

Tabela 7. Czyje przede wszystkim potrzeby i interesy reprezentuje, Pana(i) zdaniem, większość radnych w Pana(i) mieście/gminie? 1 - interesy ludzi, którzy na nich głosowali
2 - interesy całego państwa 3 - interesy swojej partii lub ugrupowania politycznego
4 - interesy swoich znajomych, kolegów lub krewnych 5 - swoje własne interesy
6 - interesy wszystkich mieszkańców miasta/gminy 7 - inne

(%)

	1	2	3	4	5	6	7	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	7	2	15	10	19	24	2	22	1451
Płeć									
Mężczyźni	6	3	16	10	19	25	2	18	671
Kobiety	7	2	14	9	18	23	1	26	779
Wiek									
do 24 lat	8	3	15	10	15	29	0	21	211
25-34	6	4	17	11	18	26	1	17	269
35-44	7	3	15	11	19	25	4	16	290
45-54	6	1	15	11	17	27	2	22	213
55-64	7	0	13	11	22	21	0	26	237
65 lat i więcej	7	2	14	6	22	15	2	33	230
Miejsce zamieszkania									
Wies	8	2	3	10	15	37	2	24	573
Miasto do 20 tys.	7	1	9	18	18	22	0	25	157
od 21 do 100 tys.	7	2	21	10	23	17	1	20	277
101-500 tys.	7	3	24	5	21	15	3	22	241
501 tys. i więcej mieszk.	2	2	35	8	23	9	2	18	202
Region									
Północny	2	3	13	9	21	26	4	21	141
Zachodni	9	3	12	17	21	17	0	21	159
Środkowozachodni	6	1	11	9	13	36	0	23	213
Środkowy	4	0	22	10	21	16	2	24	279
Wschodni	3	2	10	10	22	28	4	21	202
Południowo-wschodni	7	2	15	11	17	22	1	23	213
Południowo-zachodni	13	5	17	4	18	25	0	19	245
Wykształcenie									
Podstawowe	7	2	6	9	21	23	1	30	534
Zasadnicze zawodowe	7	2	11	10	22	30	1	18	358
Średnie	6	2	23	9	16	23	2	19	448
Wyższe	8	2	37	13	14	11	5	11	110
Grupa społ.-zaw. pracujący									
Kadra kier., inteligencja	9	3	31	12	13	12	4	17	99
Prac.umysl.niż.szczebła	6	1	29	7	8	26	2	21	138
Pracownicy fiz.- umysl.	4	5	8	17	17	27	0	21	74
Robotnicy wykwalifikowani	7	2	19	10	17	29	2	14	161
Robotnicy niewykwalifik.	7	7	20	5	18	17	2	24	87
Rolnicy	9	1	4	10	19	37	4	17	123
Prywatni przedsiębiorcy	18	2	11	11	27	20	0	11	54
Bierni zawodowo									
Renciści i emeryci	6	1	11	9	22	20	1	30	429
Uczniowie i studenci	7	0	14	7	25	18	1	28	64
Bezrobotni	5	2	9	15	20	29	1	19	118
Gospodynie domowe i inni	2	4	15	6	21	29	3	20	103
Dochody na jedną osobę									
Poniżej 500 tys.zł	6	1	3	7	20	36	2	25	133
500 tys. - 999 tys.	6	3	14	12	16	26	3	20	359
1000 tys. - 1499 tys.	8	3	13	11	20	21	2	22	401
1500 tys. - 1999 tys.	5	2	20	10	19	24	1	20	236
2000 tys. i powyżej	7	1	20	7	22	18	0	25	273
Ocena własnych war. mater.									
Złe	4	2	16	12	20	22	2	23	601
Średnie	9	2	13	9	19	25	1	22	611
Dobre	9	5	18	7	15	25	1	20	239
Udział w prakt. religijnych									
Kilka razy w tygodniu	8	4	5	4	23	33	0	23	107
Raz w tygodniu	7	2	13	9	16	28	2	23	862
Kilka razy w roku	5	2	16	12	25	18	2	20	337
W ogóle nie uczestniczy	7	2	27	11	21	8	2	22	138
Ocena kier.rozw.syt.w kraju									
Dobry kierunek	15	4	20	7	15	16	1	23	76
Zły kierunek	8	2	15	10	17	29	1	19	363
Trudno powiedzieć	6	3	11	6	14	20	2	39	281
Deklarowane poglądy polityczne									
Lewica	6	1	19	15	24	19	3	14	250
Centrum	5	2	17	12	17	28	1	19	429
Prawica	8	4	17	8	18	27	2	16	266
Trudno powiedzieć	8	2	10	7	19	22	1	32	503
Zainteresowanie polityką									
Duże	7	1	27	15	19	14	3	14	168
Średnie	5	2	20	11	17	27	2	15	559
Bardzo małe/ żadne	8	3	8	7	20	25	1	29	706

Tabela 8. Czy Pana(i) zdaniem, pieniądze, którymi dysponują władze tutejszej gminy/miasta są właściwie wydawane czy też nie?

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	31	33	36	1447
Płeć				
Mężczyźni	37	31	32	669
Kobiety	26	34	40	778
Wiek				
do 24 lat	36	38	26	211
25-34	27	36	37	266
35-44	36	34	30	290
45-54	32	33	35	212
55-64	30	29	41	237
65 lat i więcej	26	26	49	230
Miejsce zamieszkania				
Wieś	42	23	36	572
Miasto do 20 tys.	31	30	38	157
od 21 do 100 tys.	33	35	32	276
101-500 tys.	17	42	41	240
501 tys. i więcej mieszk.	14	49	37	202
Region				
Północny	29	32	39	139
Zachodni	29	34	37	158
Środkowo-zachodni	43	25	32	213
Środkowy	21	42	37	278
Wschodni	30	34	35	202
Południowo-wschodni	30	29	41	212
Południowo-zachodni	37	30	33	245
Wykształcenie				
Podstawowe	31	27	43	534
Zasadnicze zawodowe	38	33	28	356
Średnie	27	37	36	447
Wyższe	27	42	31	110
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	32	41	27	99
Prac.umysl.niż.szczebła	24	41	35	138
Pracownicy fiz.- umysł.	28	38	33	73
Robotnicy wykwalifikowani	42	29	29	159
Robotnicy niewykwalifik.	33	33	34	87
Rolnicy	45	33	21	123
Prywatni przedsiębiorcy	31	31	38	54
Bierni zawodowo				
Renciści i emeryci	27	26	47	428
Uczniowie i studenci	30	37	33	64
Bezrobotni	29	39	33	118
Gospodynie domowe i inni	25	35	40	103
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 500 tys.zł	37	30	32	133
500 tys. - 999 tys.	32	35	33	358
1000 tys. - 1499 tys.	29	35	35	400
1500 tys. - 1999 tys.	33	29	38	236
2000 tys. i powyżej	27	32	41	272
Ocena własnych war. mater.				
Złe	27	38	35	600
Średnie	34	27	39	609
Dobre	35	34	32	238
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	30	29	41	107
Raz w tygodniu	36	28	35	860
Kilka razy w roku	24	39	37	337
W ogóle nie uczestniczy	18	48	34	137
Ocena kier.rozw.syt.w kraju				
Dobry kierunek	28	40	32	76
Zły kierunek	37	30	33	363
Trudno powiedzieć	24	26	50	281
Deklarowane poglądy polityczne				
Lewica	33	36	31	250
Centrum	35	33	32	427
Prawica	37	32	30	265
Trudno powiedzieć	24	30	46	502
Zainteresowanie polityką				
Duże	27	47	26	168
Średnie	33	34	33	559
Bardzo małe/ żadne	31	28	41	703

Tabela 9. Jak Pan(i) ocenia sytuację w swojej miejscowości w zakresie pracy urzędów administracji?

(%)

	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	42	36	22	1433
Płeć				
Mężczyźni	45	37	17	665
Kobiety	40	35	25	768
Wiek				
do 24 lat	39	36	26	207
25-34	41	41	19	264
35-44	45	40	15	287
45-54	45	38	17	212
55-64	44	37	19	232
65 lat i więcej	39	25	36	229
Miejsce zamieszkania				
Wieś	54	26	20	557
Miasto do 20 tys.	44	28	28	156
od 21 do 100 tys.	45	37	18	277
101-500 tys.	33	44	23	241
501 tys. i więcej mieszk.	16	61	23	202
Region				
Północny	45	36	20	139
Zachodni	38	45	17	159
Środkowo-zachodni	58	26	17	212
Środkowy	33	47	20	270
Wschodni	43	30	27	197
Południowo-wschodni	39	32	29	211
Południowo-zachodni	44	36	21	245
Wykształcenie				
Podstawowe	43	29	28	526
Zasadnicze zawodowe	45	39	17	356
Średnie	40	41	20	441
Wyższe	42	42	15	110
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	42	41	17	97
Prac.umysł.niż.szczebla	42	37	21	135
Pracownicy fiz.- umysł.	45	41	14	74
Robotnicy wykwalifikowani	47	40	13	161
Robotnicy niewykwalifik.	45	39	17	87
Rolnicy	56	28	16	121
Prywatni przedsiębiorcy	37	49	14	54
Bierni zawodowo				
Renciści i emeryci	42	30	28	422
Uczniowie i studenci	27	31	41	61
Bezrobotni	34	43	23	116
Gospodynie domowe i inni	38	42	21	102
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 500 tys.zł	52	31	17	132
500 tys. - 999 tys.	43	38	20	350
1000 tys. - 1499 tys.	40	37	23	397
1500 tys. - 1999 tys.	45	32	22	234
2000 tys. i powyżej	39	38	22	273
Ocena własnych war. mater.				
Źle	36	42	22	595
Średnie	47	29	24	599
Dobre	46	40	14	239
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	46	29	25	105
Raz w tygodniu	47	32	21	852
Kilka razy w roku	37	41	22	334
W ogóle nie uczestniczy	26	54	19	135
Ocena kier.rozw.syt.w kraju				
Dobry kierunek	37	49	14	76
Zły kierunek	48	34	18	362
Trudno powiedzieć	30	29	41	279
Deklarowane poglądy polityczne				
Lewica	41	39	20	246
Centrum	47	37	17	422
Prawica	49	37	14	263
Trudno powiedzieć	36	33	31	499
Zainteresowanie polityką				
Duże	39	47	14	165
Średnie	46	40	14	554
Bardzo małe/ żadne	40	31	29	697

Tabela 10. Czy, Pana(i) zdaniem, wprowadzenie nowego podziału terytorialnego kraju jest sprawą:
 1 - bardzo ważną, należy ją załatwić w pierwszej kolejności,
 2 - ważną, ale można ją rozpatrywać bez pośpiechu,
 3 - mało ważną, można spokojnie odłożyć ją na później,
 4 - nie ma potrzeby dokonywania zmian w podziale kraju

(%)

	1	2	3	4	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	6	22	32	37	3	1444
Płeć						
Mężczyźni	7	24	32	35	2	669
Kobiety	5	21	33	38	3	774
Wiek						
do 24 lat	7	21	25	43	3	211
25-34	4	19	38	39	0	266
35-44	5	21	33	40	1	290
45-54	9	25	33	32	2	212
55-64	6	23	34	33	4	235
65 lat i więcej	6	25	30	31	8	228
Miejsce zamieszkania						
Wieś	5	25	27	39	4	571
Miasto do 20 tys.	4	21	36	37	2	156
od 21 do 100 tys.	9	18	32	39	2	273
101-500 tys.	3	22	40	34	2	241
501 tys. i więcej mieszk.	8	23	36	31	2	202
Region						
Północny	5	32	27	33	2	139
Zachodni	6	14	33	46	1	159
Środkowozachodni	6	25	28	41	1	213
Środkowy	7	20	35	37	2	279
Wschodni	7	24	30	35	4	200
Południowo-wschodni	7	28	33	28	5	212
Południowo-zachodni	4	16	38	38	4	242
Wykształcenie						
Podstawowe	6	23	24	42	6	529
Zasadnicze zawodowe	4	19	36	40	1	358
Średnie	8	22	38	31	1	446
Wyższe	6	30	41	23	0	110
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	8	22	44	26	0	99
Prac.umysł.niż.szczebła	3	23	37	36	1	135
Pracownicy fiz.- umysł.	13	25	33	28	0	74
Robotnicy wykwalifikowani	3	20	36	39	1	161
Robotnicy niewykwalifik.	6	14	37	40	2	87
Rolnicy	7	33	22	36	2	123
Prywatni przedsiębiorcy	10	11	20	56	2	54
Bierni zawodowo						
Renciści i emeryci	3	25	31	35	6	425
Uczniowie i studenci	8	21	29	40	3	64
Bezrobotni	12	15	27	44	1	118
Gospodynie domowe i inni	6	20	35	36	4	103
Dochody na jedną osobę						
Poniżej 500 tys.zł	7	21	29	41	3	133
500 tys. - 999 tys.	5	22	29	41	3	357
1000 tys. - 1499 tys.	5	21	31	40	4	399
1500 tys. - 1999 tys.	5	22	38	32	2	234
2000 tys. i powyżej	8	24	37	29	2	271
Ocena własnych war. mater.						
Złe	6	21	35	36	3	600
Średnie	5	22	32	38	3	606
Dobre	9	26	27	36	2	238
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	5	25	31	35	4	107
Raz w tygodniu	6	22	32	37	3	858
Kilka razy w roku	7	19	33	38	3	335
W ogóle nie uczestniczy	6	27	30	34	3	136
Ocena kier.rozw.syt.w kraju						
Dobry kierunek	16	25	26	30	3	76
Zły kierunek	7	23	34	35	1	362
Trudno powiedzieć	2	18	26	44	11	278
Deklarowane poglądy polityczne						
Lewica	7	25	33	35	0	249
Centrum	6	25	35	33	1	425
Prawica	10	23	34	33	1	266
Trudno powiedzieć	4	18	29	42	7	502
Zainteresowanie polityką						
Duże	13	26	33	28	1	168
Średnie	7	23	37	33	1	557
Bardzo małe/ żadne	4	20	29	42	4	701

Tabela 11. Czy Pana(i) zdaniem, wprowadzenie powiatów usprawniłoby funkcjonowanie administracji publicznej w Polsce?

(%)

	Tak	Nie	Nie miałyby znaczenia	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	37	35	11	18	1444
Płeć					
Mężczyźni	41	37	11	12	669
Kobiety	34	33	11	23	774
Wiek					
do 24 lat	31	35	12	21	211
25-34	35	42	8	14	266
35-44	34	37	16	13	290
45-54	35	41	11	13	212
55-64	42	28	10	19	235
65 lat i więcej	44	23	6	27	228
Miejsce zamieszkania					
Wieś	35	34	12	19	571
Miasto do 20 tys.	38	33	10	19	156
od 21 do 100 tys.	35	40	10	14	273
101-500 tys.	40	34	9	17	241
501 tys. i więcej mieszk.	40	32	10	19	202
Region					
Północny	39	39	8	14	139
Zachodni	35	29	17	18	159
Środkowo-zachodni	35	39	9	17	213
Środkowy	36	37	7	20	279
Wschodni	35	36	16	13	200
Południowo-wschodni	42	26	11	21	212
Południowo-zachodni	38	35	9	18	242
Wykształcenie					
Podstawowe	36	27	12	26	529
Zasadnicze zawodowe	35	39	13	13	358
Średnie	39	39	9	13	446
Wyższe	41	38	8	12	110
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	43	37	8	12	99
Prac.umysł.niż.szczebła	29	51	9	11	135
Pracownicy fiz.-umysł.	39	35	9	17	74
Robotnicy wykwalifikowani	33	39	13	14	161
Robotnicy niewykwalifik.	41	34	15	9	87
Rolnicy	38	30	18	15	123
Prywatni przedsiębiorcy	25	55	8	12	54
Bierni zawodowo					
Renciści i emeryci	38	29	10	23	425
Uczniowie i studenci	36	27	7	30	64
Bezrobotni	36	34	14	16	118
Gospodynie domowe i inni	43	25	9	23	103
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 500 tys.zł	33	37	14	16	133
500 tys. - 999 tys.	38	34	14	14	357
1000 tys. - 1499 tys.	34	38	11	17	399
1500 tys. - 1999 tys.	36	34	10	19	234
2000 tys. i powyżej	46	29	5	20	271
Ocena własnych war. mater.					
Złe	37	32	14	17	600
Średnie	34	37	9	20	606
Dobre	44	34	9	13	238
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	42	26	7	24	107
Raz w tygodniu	37	34	11	18	858
Kilka razy w roku	35	37	11	16	335
W ogóle nie uczestniczy	40	34	10	16	136
Ocena kier.rozw.syt.w kraju					
Dobry kierunek	56	32	4	9	76
Zły kierunek	40	34	10	16	362
Trudno powiedzieć	32	26	8	35	278
Deklarowane poglądy polityczne					
Lewica	38	39	12	11	249
Centrum	38	39	10	12	425
Prawica	45	37	10	9	266
Trudno powiedzieć	31	28	11	30	502
Zainteresowanie polityką					
Duże	48	36	7	8	168
Średnie	41	36	11	13	557
Bardzo małe/ żadne	32	33	12	23	701

Tabela 12. Czy Pana(i) zdaniem, wprowadzenie powiatów spowodowałoby wzrost biurokracji w kraju?

(%)

	Tak	Nie	Nie miałyby znaczenia	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	67	17	2	13	1443
Płeć					
Mężczyźni	67	20	3	10	669
Kobiety	67	13	2	17	774
Wiek					
do 24 lat	67	16	3	14	211
25-34	76	14	1	9	266
35-44	74	14	4	9	289
45-54	67	20	2	10	212
55-64	59	23	2	16	235
65 lat i więcej	59	14	3	24	228
Miejsce zamieszkania					
Wieś	70	13	2	15	571
Miasto do 20 tys.	65	15	3	18	155
od 21 do 100 tys.	71	18	1	10	273
101-500 tys.	66	18	4	13	241
501 tys. i więcej mieszk.	59	24	5	12	202
Region					
Północny	62	25	0	13	139
Zachodni	74	13	2	11	158
Środkowozachodni	71	21	0	8	213
Środkowy	69	14	3	13	279
Wschodni	69	19	1	11	200
Południowo-wschodni	58	17	7	19	212
Południowo-zachodni	67	12	3	18	242
Wykształcenie					
Podstawowe	62	14	2	22	529
Zasadnicze zawodowe	73	16	3	8	357
Średnie	70	17	3	11	446
Wyższe	63	30	4	3	110
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	72	20	3	5	99
Prac.umysł.niż.szczebła	70	17	3	10	135
Pracownicy fiz.- umysł.	77	15	2	6	74
Robotnicy wykwalifikowani	71	19	4	6	161
Robotnicy niewykwalifik.	87	9	1	3	87
Rolnicy	73	16	0	10	123
Prywatni przedsiębiorcy	71	13	3	13	54
Bierni zawodowo					
Renciści i emeryci	58	19	2	21	425
Uczniowie i studenci	56	19	4	21	64
Bezrobotni	68	14	4	15	117
Gospodynie domowe i inni	66	14	1	20	103
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 500 tys.zł	74	11	1	15	133
500 tys. - 999 tys.	70	15	3	13	356
1000 tys. - 1499 tys.	68	17	2	13	399
1500 tys. - 1999 tys.	67	17	3	13	234
2000 tys. i powyżej	62	23	2	13	271
Ocena własnych war. mater.					
Złe	68	17	2	13	599
Średnie	68	14	2	16	606
Dobre	62	24	5	9	238
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	69	9	5	17	107
Raz w tygodniu	67	18	2	13	857
Kilka razy w roku	66	16	3	15	335
W ogóle nie uczestniczy	68	20	2	11	136
Ocena kier.rozw.syt.w kraju					
Dobry kierunek	54	34	0	12	76
Zły kierunek	67	21	3	9	361
Trudno powiedzieć	49	13	3	35	278
Deklarowane poglądy polityczne					
Lewica	73	16	3	7	249
Centrum	71	21	3	5	425
Prawica	68	20	3	9	266
Trudno powiedzieć	61	11	2	26	501
Zainteresowanie polityką					
Duże	63	26	6	5	168
Średnie	70	19	2	9	557
Bardzo małe/ żadne	67	13	2	18	700

Tabela 13. Czy Pana(i) zdaniem, wprowadzenie powiatów ułatwiłoby obywatelom załatwienie spraw w urzędach?

(%)

	Tak	Nie	Nie miałoby znaczenia	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	41	34	7	17	1443
Płeć					
Mężczyźni	42	36	8	14	669
Kobiety	41	32	6	20	774
Wiek					
do 24 lat	39	34	7	20	211
25-34	34	41	10	15	266
35-44	41	38	9	11	289
45-54	42	37	10	11	212
55-64	49	28	4	20	235
65 lat i więcej	42	24	5	29	228
Miejsce zamieszkania					
Wies	37	35	8	20	571
Miasto do 20 tys.	43	30	7	20	155
od 21 do 100 tys.	37	40	9	15	273
101-500 tys.	44	36	7	13	241
501 tys. i więcej mieszk.	53	26	5	17	202
Region					
Północny	49	34	7	10	139
Zachodni	42	28	11	19	158
Środkowozachodni	44	38	7	10	213
Środkowy	37	35	6	21	279
Wschodni	41	34	9	16	200
Południowo-wschodni	44	31	7	18	212
Południowo-zachodni	35	36	6	23	242
Wykształcenie					
Podstawowe	39	29	6	26	529
Zasadnicze zawodowe	39	41	9	10	357
Średnie	42	36	7	15	446
Wyższe	51	30	9	10	110
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	47	35	6	12	99
Prac.umysl.niż.szczebła	37	37	12	14	135
Pracownicy fiz.- umysl.	44	40	3	14	74
Robotnicy wykwalifikowani	38	41	9	11	161
Robotnicy niewykwalifik.	28	46	12	13	87
Rolnicy	47	35	9	9	123
Prywatni przedsiębiorcy	36	44	5	15	54
Bierni zawodowo					
Renciści i emeryci	44	26	6	24	425
Uczniowie i studenci	36	37	2	26	64
Bezrobotni	43	33	7	18	117
Gospodynie domowe i inni	40	31	7	21	103
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 500 tys.zł	32	37	12	19	133
500 tys. - 999 tys.	39	38	8	15	356
1000 tys. - 1499 tys.	41	36	7	16	399
1500 tys. - 1999 tys.	40	32	7	20	234
2000 tys. i powyżej	49	28	6	17	271
Ocena własnych war. mater.					
Złe	41	34	8	17	599
Średnie	39	35	7	20	606
Dobre	48	33	6	14	238
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	40	34	5	21	107
Raz w tygodniu	40	35	7	17	857
Kilka razy w roku	43	33	10	14	335
W ogóle nie uczestniczy	44	28	4	23	136
Ocena kier.rozw.syt.w kraju					
Dobry kierunek	58	26	6	10	76
Zły kierunek	45	31	7	17	361
Trudno powiedzieć	33	29	4	34	278
Deklarowane poglądy polityczne					
Lewica	43	38	10	10	249
Centrum	47	37	6	10	425
Prawica	40	39	9	13	266
Trudno powiedzieć	35	27	7	30	501
Zainteresowanie polityką					
Duże	54	35	3	8	168
Średnie	42	37	8	12	557
Bardzo małe/ żadne	37	32	7	24	700

Tabela 14. Czy Pana(i) zdaniem, wprowadzenie powiatów byłoby przedsięwzięciem zbyt kosztownym, na które obecnie nie stać naszego kraju?

(%)

	Tak	Nie	Nie miałyby znaczenia	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	79	8	1	11	1443
Płeć					
Mężczyźni	79	10	1	9	669
Kobiety	79	7	1	13	774
Wiek					
do 24 lat	71	12	1	16	211
25-34	87	5	0	8	266
35-44	85	6	2	7	289
45-54	78	14	0	7	212
55-64	79	8	1	12	235
65 lat i więcej	73	6	0	21	228
Miejsce zamieszkania					
Wieś	82	6	0	12	571
Miasto do 20 tys.	79	5	1	15	154
od 21 do 100 tys.	79	10	0	10	273
101-500 tys.	80	10	2	8	241
501 tys. i więcej mieszk.	73	14	0	13	202
Region					
Północny	83	10	0	7	139
Zachodni	88	3	0	9	158
Środkowozachodni	87	7	0	5	213
Środkowy	79	9	1	12	279
Wschodni	73	12	0	15	200
Południowo-wschodni	75	8	1	15	212
Południowo-zachodni	75	9	2	15	242
Wykształcenie					
Podstawowe	77	7	0	16	529
Zasadnicze zawodowe	85	5	1	9	357
Średnie	77	13	1	9	446
Wyższe	82	11	0	7	110
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	77	16	0	7	99
Prac. umysł. niż. szczebla	82	11	0	7	135
Pracownicy fiz.- umysł.	83	9	2	6	74
Robotnicy wykwalifikowani	82	13	1	4	160
Robotnicy niewykwalifik.	92	2	0	6	87
Rolnicy	79	11	0	10	123
Prywatni przedsiębiorcy	87	7	0	5	54
Bierni zawodowo					
Renciści i emeryci	76	6	1	18	425
Uczniowie i studenci	56	13	0	30	64
Bezrobotni	85	4	2	9	117
Gospodynie domowe i inni	82	4	1	13	103
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 500 tys. zł	86	3	0	10	133
500 tys. - 999 tys.	80	8	1	11	356
1000 tys. - 1499 tys.	81	7	1	12	399
1500 tys. - 1999 tys.	84	6	1	8	234
2000 tys. i powyżej	72	15	0	12	271
Ocena własnych war. mater.					
Złe	80	8	1	11	599
Średnie	79	8	1	12	606
Dobre	79	10	0	11	238
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	76	7	1	16	107
Raz w tygodniu	80	9	1	11	857
Kilka razy w roku	81	8	1	10	335
W ogóle nie uczestniczy	75	11	0	14	136
Ocena kier. rozw. syt. w kraju					
Dobry kierunek	70	24	0	7	76
Zły kierunek	79	12	0	9	361
Trudno powiedzieć	69	1	1	28	278
Deklarowane poglądy polityczne					
Lewica	86	8	0	6	249
Centrum	83	10	1	6	424
Prawica	76	16	0	8	266
Trudno powiedzieć	75	3	1	21	501
Zainteresowanie polityką					
Duże	81	16	0	4	168
Średnie	82	10	0	8	557
Bardzo małe/ żadne	78	5	1	16	700